

timore Dei, quam optime et diligentissime fieri A possit.

Pii regis pia peroratio (Ll. Sax. Epilog.).

Nunc diligenter rogo, et in Dei nomine oro quemlibet ut ex intimo corde ad Dominum suum convertatur, et sæpe ac crebro contempletur quam diligentissime id quod ei est faciendum, et quod omitendum. Nos omnes maxime decet Deum diligere, et Dei legibus obsequi, et ecclesiasticis doctoribus sedulo obedire, quoniam si nos producent ad iudicium, cum Deus iudicabit quemlibet pro factis suis. Et beatus est pastor, qui gregem ad Dei regnum, et ad cœleste gaudium lætum ducere potest propter facta sua. Bene etiam est diaboli illi, qui pastorem sequitur eum qui illum a diabolis eripuit, et Deo acquisivit. Agedum, omnes, unanini corde diligenter Domino nostro placeamus cum eo quod iustum est,

et in posterum semper caveamus diligenter ab incalcescente incendio, quod prævalet in inferno faciant nunc etiam doctores et ecclesiastici præcones, prouti iustum, et cuilibet necessarium est, exponant sæpe ecclesiasticas necessitates, et omnis qui discretus est audiat eas diligenter, ac doctrinas ecclesiasticas in mente retineat quam firmissime, in propriam sui utilitatem, et semper quilibet homo in honorem Domini sui præstet Deo suo id quod potest, verbo et facto, hilariter semper. Tunc nobis omnibus Dei misericordia paratior erit. Semper sit nomen Dei in æternum benedictum, ac gloria ei, et laus et veneratio sit semper in sæculum sæculi. Deus omnipotens sit nobis omnibus misericors, prouti ipsi placuerit, et conservet nos semper ad æternitatem. Fiat.

B Amen.

CANUTI REGIS

EPISTOLA AD ANGLORUM PROCERES MISSA ROMA ANNO REGNI EJUS XV, DOMINI 1031.

Refert quanta benignitate a Joanne papa, Conrado imperatore, et Rodulpho rege amplexus est. Se Romam trans-euntibus impetrasse privilegia : vitæque suæ institutum correcturum vovet. Monet ut declinent injustitiam et fisco nil indebite ferant. Ad Ecclesiam pertinentia sedulo quæque reddi jubet.

CANUTO, rex totius Angliæ, et Danamarchiæ, et C Norwegiæ, et partis Suavorum, AILNOTHO [al., EGGLOTRO] metropolitano, et ALFRICO Eboracensi, omnibusque episcopis et primatibus, et toti genti Anglorum, tam nobilibus quam plebeis, salutem.

(1) Notifico vobis me noviter iisse Romam oratum pro redemptione peccaminum meorum, et pro salute regnorum, quique meo subjacent regimini populorum. Hanc quidem professionem Deo jam olim devoveram, sed, pro negotiis regni et causis impediendis, hucusque non poteram perficere. Nunc autem ipsi Deo meo omnipotenti valde humiliter gratias ago quod concessit in vita mea Petrum et Paulum beatos apostolos, et omne sanctuarium, quod intra urbem Romam aut extra addiscere potui, expetere, et, secundum desiderium meum, præsentialiter venerari et adorare. Et ideo hoc maxime patravi, quia a sapientibus didici sanctum Petrum apostolum magnam potestatem accepisse a Domino ligandi atque solvendi, clavigerum esse regni cœlestis, et ideo specialiter ejus patrocinium apud Deum expetere valde utile duxi.

Sit autem vobis notum quia magna congregatio nobilium, in ipsa solemnitate paschali, ibi cum domino papa Joanne et imperatore Cunrado erat, scilicet omnes principes gentium, a monte Gargano usque ad istud proximum mare, qui omnes me et honorifice susceperunt, et magnificis donis honoraverunt. Maxime autem ab imperatore donis variis et muneribus pretiosis honoratus sum, tam in vasis aureis

et argenteis quam in palliis et vestibus valde pretiosis. Locutus sum igitur cum ipso imperatore et domino papa, et principibus qui ibi erant, de necessitatibus totius populi mei, tam Angli quam Dani, ut eis concederetur lex æquior et pax securior in via Romam adeundi, et ne tot clausuris per viam arcerentur, et propter injustum telonium fatigarentur. Annuitque postulatis imperator, et Rodulphus rex, qui maxime ipsarum clausurarum dominator, cunctique principes edictis firmarunt, ut homines mei, tam mercatores quam alii orandi gratia viatores, absque omni angaria clausurarum et teloneariorum, firma pace Romam eant et redeant.

Conquestus sum iterum coram domino papa, et mihi valde displicere dixi quod mei archiepiscopi in tantum angariabantur immensitate pecuniarum quæ ab eis expetebantur, dum pro pallio accipiendo secundum morem apostolicam sedem expeterent; decretumque est ne id deinceps fiat. Cuncta enim quæ a domino papa, et ab imperatore, et a rege Rodulpho cæterisque principibus, per quorum terras nobis transitus est ad Romam, pro meæ gentis utilitate postulabam, libenter annuerunt, et concessa etiam sacramento firmaverunt, sub testimonio quatuor archiepiscoporum et viginti episcoporum, et innumeræ multitudinis ducum et nobilium quæ aderat. Quapropter Deo omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia quæ desideraveram, prout mente decreveram, prospere perfeci, votisque meis ad velle satisfeci.

(1) Malm. Gest. reg. lib. II, cap. 44.

Nunc itaque sit notum quia ipsi Deo supplex devovi vitam meam amodo in omnibus justificare, et regna mihi subdita populosque juste et pie regere, æquumque iudicium per omnia observare, et si quid per meæ juventutis intemperantiam aut negligentiam hactenus, præter id quod justum erat, est actum, totum Deo auxiliante dispono emendare. Idcirco obtestor et præcipio meis consiliariis, quibus regni consilia credidi, ne ullo modo, aut propter meum timorem, aut alicujus potentis personæ favorem, aliquam injustitiam amodo consentiant vel faciant pullulare in omni regno meo. Præcipio etiam omnibus vicecomitibus et præpositis universi regni mei, sicut meam volunt habere amicitiam, aut suam salutem, ut nulli homini, nec diviti, nec pauperi, vim injustam inferant, sed omnibus, tam nobiles quam ignobiles, sit fas justa lege potius, a qua nec propter favorem regium, nec propter alicujus potentis personam, nec propter mihi congerendam pecuniam, ullo modo devient, quia nulla mihi necessitas est ut iniqua exactione pecunia mihi congeratur. Ego itaque notum vobis fieri volo quod, eadem via qua exivi regrediens, Danamarchiam vado, pacem et firmum pactum, omnium Danorum consilio, compositurus cum eis gentibus quæ nos et vita et regno privare, si eis esset possibile, volebant; sed non potuerunt, Deo scilicet virtutem eorum destruyente, qui nos sua benignitate in regno et ho-

no conservet, omniumque inimicorum nostrorum potentiam annihilat. Composita denique pace cum gentibus quæ in circuitu nostro sunt, dispositioque et pacato omni regno nostro hic in oriente, ita ut nulla parte bellum aut inimicitias aliquorum timere habeamus, quam citius hac æstate apparatus varii habere potero, in Angliam venire dispono.

Hanc autem epistolam jam præmisi, ut de mea prosperitate omnis populus regni mei lætificetur; quia, ut vos ipsi scitis, nunquam memetipsum, nec meum laborem abstiniui, nec adhuc abstinere impendere pro omni populi mei necessaria utilitate. Nunc igitur obtestor omnes episcopos meos, et regni mei præpositos, per fidem quam mihi debetis et Deo, quatenus faciatis ut, antequam in Angliam veniam, omnium debita, quæ secundum legem aliquam debemus, sint persoluta, scilicet elemosina pro aratris, et decimæ animalium ipso anno precreatorum, et denarii, quos Romam ad sanctam Petrum debetis, sive ex urbibus, sive ex villis, et mediante Augusto decimæ frugum, et in festivitate sancti Martini primitiæ seminum, ad ecclesiam cuius parochia quisque degit, quæ Anglice Carceret [*al.*, Chireseth] nominatur. Hæc et alia si cum venero non erunt persoluta, regia exactione secundum leges, in quem culpa cadit, districte absque veni comparabit.

CANUTI REGIS DIPLOMATA

I.

Ecclesiam Salvatoris in Dorobernia omnium Ecclesiarum regni Angligeni matrem et dominam confirmat.

(Anno 1018.)

[LABBE, *Concil.*, t. IX, col. 817, e vetusto codice Cantuariensi.]

Ego denique imperator KNUTO, a Christo Rege regum regiminis Anglici in insula positus, audiens beneficia prædecessorum meorum regum, scilicet regalia privilegia, similiter cernens libertatem monasteriorum intra Cantiam positorum, archipræsulisque piissimi Livingi admonitionem, placuit cordi amborum præsentem chartulam corroborare, vide licet ecclesia Salvatoris, in Dorobernia sita, omnium ecclesiarum regni Angligeni mater et domina, cum omnibus ad illam pertinentibus, sit libera; nec quisquam hominum in ea et rebus suis, aliquid juris vel consuetudinis, præter archiepiscopum et monachos ibidem Deo famulantes, exigat vel obtineat. In sempiternum hoc nostrum decretum inviolabile tempore meo et successorum meorum, pro spe salutis æternæ, stabile perseveret, his testibus quorum signa subius adnotantur.

Ego Knuto gubernator Anglici orbis propria manu confirmo.

Ego Levingus metropolitanus archipræsul filister annuo.

Ego Emma regina signo crucis confirmo.

Ego Wolstanus Eboracensis consolidavi.

Ealdelmus episcopus gratum habens.

Ego Algarius episcopus concedo.

Ego Leofricus episcopus confirmo.

Ego Haldenne princeps regis pro viribus assensus præbeo.

Et ego Turkillus dux concedo.

Facta est autem ista concessio anno Domini Incarnationis 1018.

II.

Charta Canuti regis pro cænobio S. Benedicti Humensi in agro Suffolciensi.

(*Monasticon Anglicanum*, l.)

Christo omnipotenti, qui est omnium regum Rex, omnino persolvendæ sunt gratiarum actiones per omnibus indebitis beneficiis quibus hominibus, et sola pietate intercedente, suffragatur, nullis nostris promerentibus meritis. Ne ergo simus ingrati beneficiorum tantorum ejus, cumque magno opere sciendum est nostrum ut aliquid conferamus ei, sunt omnia, et qui nobis non habita contulit.